

RYHMÄN TOIMINNAN ORGANISOINTI JA MOTIVOINTI

Ryhmän toiminnan organisointi ja motivointi edistävät oppimista ja siihen kiinnittymistä kohdistuen oppimisen ja työskentelyn tavoitteisiin sekä toivotun käyttäytymisen tukemiseen.

	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3
Selkeät käyttäytymisodotukset <ul style="list-style-type: none"> • Odotusten sanallistaminen • Selkeys ja johdonmukaisuus • Oppilaat tietävät, miten toimia 	Käyttäytymisodotukset ovat epäselvät, ja toivottavaa käyttäytymistä tuetaan epäjohdonmukaisesti. Tästä syystä oppilaat eivät ole varmoja siitä, mitä heiltä kulloinkin odotetaan.	Käyttäytymisodotukset ovat toisinaan selkeät, mutta epäjohdonmukaisuuksia esiintyy. Joillekin oppilaille säännöt ovat vaikeita ymmärtää ja noudattaa.	Käyttäytymisodotukset ja säännöt ovat selkeät, ja oppilaat toimivat useimmiten niiden mukaan. Säännöistä tai toimintatavoista ei ole tarvetta muistuttaa.
Selkeät oppimistavoitteet <ul style="list-style-type: none"> • Orientoituminen • Kertaaminen, tiivistäminen • Uudelleen suuntaaminen • Selkeä, hyvin organisoitu esittäminen 	Oppimistavoitteet ovat epäselvät, puuttuvat kokonaan ja/tai niitä ei tuoda selkeästi esille (esim. sanallistamalla niitä). Oppilaat eivät ole tietoisia oppimistavoitteista. Opetus etenee epäjohdonmukaisesti.	Osa oppilaista on oppimistavoitteista tietoisia, kun taas toiset eivät ole. Opetus etenee toisinaan johdonmukaisesti, mutta puutteet selkeydessä ja johdonmukaisuudessa aiheuttavat hämmennystä oppilaille. Opettaja ei myöskään aktiivisesti suuntaa oppilaiden huomiota tavoitteisiin (esim. sanallistamalla, kertaamalla tai tiivistämällä niitä).	Oppimistavoitteet ovat selkeät, ja suurin osa oppilaista on tavoitteista tietoisia ja ymmärtää ne. Opetus etenee johdonmukaisesti ja selkeys tukee oppilaiden oppimista ja ymmärrystä.
Kehollinen viestintä <ul style="list-style-type: none"> • välimatka ja tilankäyttö • katse, ilmeet, eleet, asennot • äänen painotukset, voimakkuus ja tauot 	Opettaja sijoittuu pääosin yhteen osaan luokkaa, mikä ei tue hänen vuorovaikutustaan oppilaiden kanssa tai ryhmän hallintaa. Opettaja on pääosin ilmeetön, elekieli on niukkaa ja äänenkäyttö on monotonista. Opettajan katsekontakti rajoittuu pääasiassa yksittäisiin oppilaisiin.	Opettaja liikkuu opetuksen aikana jonkin verran eri puolilla luokkaa. Opettajan ilmeet ja eleet tukevat ajoitain myönteistä vuorovaikutusta. Äänenkäyttö on välillä monotonista ja välillä vaihtelevaa. Opettaja ottaa välillä katsekontaktia oppilaisiin huomioiden yksittäisiä oppilaita tai koko ryhmää.	Opettaja käyttää tilaa tarkoituksenmukaisesti siten, että se tukee vuorovaikutusta ja ryhmän hallintaa. Opettajan eleet, ilmeet ja äänenkäyttö tukevat myönteistä vuorovaikutusta. Opettaja ottaa aktiivisesti katsekontaktia oppilaisiin huomioiden sekä yksittäisiä oppilaita että koko ryhmää.
Proaktiivisuus (ennakointi) <ul style="list-style-type: none"> • Havaintojen tekeminen • Myönteiseen keskittyminen • Matala reaktiivisuus 	Opettaja ei aktiivisesti havainnoi luokan tapahtumia. Opettajan toiminta on usein reaktiivista sen sijaan, että olisi ”yhden askeleen edellä” estääkseen mahdolliset ongelmatilanteet.	Opettaja havaitsee toisinaan ennusmerkkejä mahdollisista ongelmista ja ottaa ne huomioon toiminnassaan. Opettaja tukee toisinaan tavoitteiden mukaista oppimista, työskentelyä tai käyttäytymistä keskittymällä myönteiseen.	Opettaja havaitsee johdonmukaisesti ennusmerkkejä mahdollisista ongelmista ja huomioi ne toiminnassaan. Opettaja tukee oppilaiden myönteistä toimintaa kiinnittämällä siihen johdonmukaisesti huomiota (esim. myönteisen palautteen avulla).
Osallistumisen tukeminen <ul style="list-style-type: none"> • Edistää oppilaiden osallisuutta • Opettajan kiinnostus ja kannustus • Opetuksen rytmittäminen 	Opettaja ei kannusta ja tue oppilaita osallistumaan aktiivisesti. Opettaja ei osoita aktiivisesti kiinnostusta oppilaiden oppimista kohtaan eikä tarjoa tukea sitä tarvitseville oppilaille, vaan oppilaat ovat ”oman onnensa nojassa”. Opetuksen tempo ei vastaa oppilaiden tarpeita vaan opetus etenee liian hitaasti tai liian nopeasti, mikä vaikeuttaa aktiivista osallistumista.	Opettaja kannustaa ja tukee oppilaiden aktiivista osallistumista ajoittain. Opettaja osoittaa toisinaan aktiivisesti kiinnostusta oppilaiden oppimisprosessia kohtaan, mutta toisinaan oppilaat jäävät ilman tukea tai huomiota. Opetuksen tempo vastaa toisinaan oppilaiden tarpeita, mutta toisinaan opetus etenee liian hitaasti tai nopeasti, mikä voi haitata aktiivista osallistumista.	Opettaja edistää oppilaiden aktiivista osallistumista mm. kannustamalla, tarjoamalla lisätietoa ja olemalla aktiivisesti käytettävissä. Opettaja osoittaa systemaattisesti kiinnostusta oppilaiden oppimisprosessiin ja edistää oppimista omalla toiminnallaan. Opetuksen tempo vastaa oppilaiden tarpeita, mikä edistää oppilaiden aktiivista osallistumista.
Oppilaan kiinnittyminen <ul style="list-style-type: none"> • Osallistuminen • Keskittyminen • Sinnikkyys 	Oppilaat eivät osoita kiinnostusta tai osallistu oppitunnin toimintoihin (esim. kuuntelu, vastaaminen, tehtävien tekeminen, kysyminen) ja ovat harvoin keskittyneitä työskentelyyn.	Osa oppilaista osallistuu aktiivisesti ja keskittyy oppitunnin toimintoihin, mutta osa oppilaista ei osallistu tai keskity niihin. Vaihtoehtoisesti oppilaiden aktiivisuus on toisinaan läsnä, mutta toisinaan ei.	Suurin osa oppilaista on kiinnostunut ja osallistuu aktiivisesti oppitunnin toimintoihin (esim. kuuntelu, vastaaminen, tehtävien tekeminen, kysyminen) ja keskittyy työskentelyyn.

Lähde: Pöysä, S., Pakarinen, E., Ketonen, L., Lehesvuori, S., & Lerkkanen, M.-K. (2021). Vuorovaikutus osana opettajan arviointiosaamista (VOPA) -toimintamallin vaiheittaiset kuvaukset. Opettajien arviointiosaaminen oppimisen, osallisuuden ja tuen toteutumisen edistäjänä (OPA) -hanke. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos.